Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 184 (10.567). Львів, середа 19. серпня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає від 1—2 год. пополудн.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 СОТ.

В справі внутрішньої політики.

Знаменною рисою української політики останніх років — її декляративний характер.

Політична діяльність вичерпувалася головним чином „заниманням становища“, ухвалюванням резолюцій.

Триюмф політичної „стилістики“... Звертано головну увагу на форму („щоби ніхто не усумнився відносно політичної лінії“), а менше на суть: як актові, що спричинив „занимання становища“, протиставитися ділом, хто і як має виконати дану ухвалу.

Люде призвичаювалися до гострих слів, з якими не йдуть в парі діла.

І з часом виплекався у нас тип політика, який захоплюючо проповідує великі гасла, а одночасно не здатний до ніякого особистого вусилля. Революціонер в чотирьох стінах і за каварняним столом, а врештою клясичний опортуніст. Від всіх вимагає жертвенности, самопосвяти, цивільної відваги, крім... себе. Гірський потік красномовности на тему „береження лінії“, а сам цю лінію в щоденному життї ломить перший.

Розбіжність між словом і ділом спричинила, що так багато ухвал ріжних зїздів та нарад залишилося на папері, не діждалося реалізації.

Звичайно, це впливало на суспільство деморалізуючо. Люде привикали говорити для ефекту, для доброго враження, не турбуючись за проводження висловлюваних думок в діло, не беручи на себе відповідальности, втікаючи від неї. Без сумніву, це витвір крайно шкідливий. Він перекинувся з области політики і на другі царини національного життя. Найфатальнійше відбився на університетській справі.

Безумовно, це недуга. І одним зі завдань УНДО — буде взятись за радикальну боротьбу з цею недугою.

Що її спричинило? Перше всього занедбання ділянки внутрішньої політики. Обставини так склалися, що краєвий провід, склеєний у Львові після катастрофи в 1919 р., головну увагу звертав на зовнішню політику, залишаючи на другому плані справи внутрішні, підпорядковуючи їх першій. Внутрішню політику трактовано зі становища провізорії. Так, неначе би вирішення на міжнародній арені само собою мало завести українське суспільство до обітованої землі, без якихнебудь зусиль з його боку.

Підносимо це не з метою обвинувачування тодішнього краєвого проводу. Він був у примусовому положенню: йшли дипльоматичні заходи на міжнародній арені, край з запертим віддихом слідкував за ними, чекав на їхній вислід. Краєвий провід стояв перед сформованою ситуацією. І сам піддався суґестії хвилі та запевненям з авторитетних кол. Авторитетні кола підпадали психозі еміґрантських умовин (звичайно доля кожної еміґрації)?... Про це в краю не думано, чи пак ці думки стали настирливо насуватися пізнійше, куди пізнійше.

І вийшло так, що краєвий провід замісць вести національну політику, базуючи її на тривкій основі розбудови національного життя і точно продуманій програмі діяльности, яка обіймала би всі верстви суспільности, яка обіймала би кожну активну одиницю, ставлячи до неї певні вимоги, даючи їй докладні директиви, що і як робити, зробився органом для виконування доручень.

Занедбано організаційну працю на дальшу мету, не творено підстав під нову політику на полі культурному, освітньому, економічному і т. д., не творено нових орґанізаційних рам, в яких кожна одиниця найшла би своє призначення і несла відповідальність за працю, виладовувала свою енергію, вчилася видержливости, цивільної відваги і таким чином ставала здатною до дальших, більших зусиль. Не організовано в цім напрямі пропаґанди, занедбано молодь.

Очевидно, в таких умовинах мусів буйно розцвистися словесний патріотизм.

Все це ярко виступає з перспективи кількох років.

А політична саламаха двох останніх літ є грізним memento перед евентуальним повторюванням похибок минулого. Перед УНДО відповідальне завдання. Щоби його виконати, свою діяльність мусить оперти на детайльно розробленій програмі внутрішньої політики. Ця програма мусить бути така ясна і виразна, як ясною і виразною є програма Ст. Грабского і тов., отже одинока програма, яку проводить в життя нововідроджена Польща. І слід тямити, що програма Ст. Грабского є нічим иншим, як повторенням з відповідними коррективами того, з чим мали до діла наші предки, починаючи з часів короля Казимира. І чужий і наш власний досвід каже: В теперішних умовинах політика — це не тільки віча, наради, резолюції, меморіяли, і т. д., політикою є все, а на наших землях політикою є навіть курс для анальфабетів, поміч голодуючому селянству, участь в Иорданськім святі.

М. Струтинський.

Перед II-им Конґресом Інтернаціоналу.

Вступне справоздання. — Боротьба з імперіялізмом СРСР. — Погляд Кавцького. — Наслідки визнання радянського уряду. — Спільний фронт. — Опозиція II-го Інтернаціоналу до комунізму.

22-го ц. м. збирається в Марсейль, у Франції, конґрес міжнародного соціялістичного обєднання. Виконавчий Комітет II-го Інтернаціоналу видав справоздання про загальну політичну ситуацію, яке стане предметом дискусії на конґресі. Центральним питанням цієї ситуації та дискусії є, річ ясна, становище II-го Інтернаціоналу до комунізму.

Дарма, що у згаданім справозданні погляд на цю справу є виключно соціялістичний і то обумовлений партійними інтересами, загальні висновки до яких доходять його автори не дуже сильно ріжняться від погляду буржуазних політиків у справах демократії та культури. II-ий Інтернаціонал бачить перед собою три завдання: боротьбу проти війни, в обороні підстав тривкого миру; боротьбу проти реакції, яка стоїть на заваді визволенню пролєтаріяту зпід ярма капіталізму і поправу матеріяльного стану робітничої кляси. В імені всіх цих завдань II-ий Інтернаціонал осуджує дотеперішну політику большевиків.

Коли ранійше соціялістичний Інтернаціонал, щоби оминути війни та забезпечити мир, боронив визнання совітської Росії, паралїжував цляни збройної інтервенції на території С. Р. С. Р., нині, на гадку авторів справоздання, це вже за мало. Читаємо там таке підкреслене речення: „Нині не менше поважною журбою є охорона держав сумежних з Росією від російської імперіялістичної політики“. А далі таке: „Політика, якої шляхом ішли робітничий та соціялістичний Інтернаціонал і соціялістичні партії в відношенні до Росії, від Гамбурського Конґресу, мусить бути нині доповнена поважною осторогою: всяка спроба російського уряду, щоби поширити кордони Росії на заході, під претекстом революційної діяльности є загрозою великої небезпеки.“

У цитованих фразах вражають скрізь терміни „Росія“, „російський“, а не „С. Р. С. Р.“ і „комуністичний“, а також термін „імперіялістичний“. Завойовницька політика уряду С. Р. С. Р. не дуже дбає про придбання щораз нових територій, бо й зі старими не в силі дати собі ради; вона тільки поширює свій вплив на щораз дальші чужинні землі, а що сама пропаґанда словом не завсіди дає вдоволяючі результати, то уряд, де і коли можна, користується силою зброї. Старий соціяліст Кавцкі помістив недавно в брюсельськім деннику „Народ“ (Peuple) статтю, де вказує на те, що поневолення Грузії є наслідком такої політики, яка не хоче мати при кордонах своєї держави демократичні республики, що стають самим своїм прикладом, центром пропаґанди проти режіму пануючого в СРСР. Сусідство самостійних республик з демократичним ладом є, на гадку Кавцкого, перепоною для примирення населення СРСР. з пануючою нині радянською системою правління.

Автори згаданого справоздання зупиняються на вислідках визнання радянського уряду европейськими державами і підкреслюють, що це визнання є вислідком їхньої пропаґанди, збірних соціялістичних партій. Одначе визнання, як вони стверджують, не дало сподіваних наслідків; ні торговельні взаємини не наладились, ні внутрі СРСР. режім не став лагіднійшим.

Дуже шкідливим став, як каже справоздання, большевизм для чисто професіональних інтересів робітничої кляси. Пролєтаріят може доцільно боронити своїх прав, коли він одноцільний, а большевизм розбив світовий робітничий рух на два ріжні табори. Московський центр веде також пропаґанду в користь „одноцільного фронту“, але II-гий Інтернаціонал відповідає на це так: „Досвід учить нас, чого ми можемо сподіватись від тактики

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 589/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratory przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 177 (10.561) z dnia 11. sierpnia 1925, pod tytułem: 1) „Nami porywy i sojmowa dijalnist“ w ustępach między słowami a) „sprawy“ a „Zasidannia“ 2) „Rozdil zbiła protyderżawnoju ... w ustępach między słowami „zorganizowani“ a „na dopomohu“ b) „rozbilasia“ a „Zdijetsia“ 3) „Wid Uprawy“ w ustępie między słowami „prostori“ a „tre...“ 4) W notatce „Nowynky“ cały ustęp ... bezpośrednio po rubryce „Skonfiskowano“ z rubryką „Nowyj czasopys“ zawiera znamiona ad 1) zbr. z § 65a uk., ad 2) z § ... wyst. z § 300 uk., ad 3) zbrodni z § 65 a lit. ... ad 4 występky z § art. VIII ... z 17. 12. 1862 Dz. p. p. uznał dokonaną dnia 11. sierpnia 1925 r. konfiskatę za uprawnioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 12. sierpnia 1925 r.

Socha.

Red. czas. „Dilo“ Pr. 587/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 178 (10.562) z dnia 12. sierpnia 1925 r. w artykułach pod tytułem: 1) „Dopomoha seła“ w ustępach między słowami a) „wid powynni“ a „starostwa“ b) „wid powynni“ a „widnoznu“ 2) w rubryce „Nowynky“ w notatce a) „Z chaosu religijnoho życia w Polszczi“ między słowami „miż tamosznim“ a „prawosławnym“ b) od słów notatki „Zakłyk“ „sej zakłyk peredrukuwały“ do końca artykułu zawiera znamiona ad 1) a b zbr. z § 65a) uk. ad 2) a zbrodni z § 65a uk. ad 2) b występku z § 305 uk., uznał dokonaną w dniu 11. sierpnia 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 18. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 12. sierpnia 1925 r.

Socha.

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 591/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny, jako Trybunał prasowy we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 179 (10.560) z dnia 13. sierpnia 1925 pod tytułem: 1) „Perebory z połiahom“ w ustępach między słowami a) „zubożinnia naselennia“ a „Weś rachunok“ b) od słów „widnosyn Polszczi“ do końca art. zawiera znam. zbr. § 65a uznał dokonaną 12. sierpnia 1925 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenia całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 Zł. P. Lwów dnia 13. sierpnia 1925.

Socha.

спільного фронту в інтерпретації большевиків. Цю тактику прикладають тепер комуністи в синдикалістичній сфері. Коли не вдалась спроба, щоби амстердамському Інтернаціоналові протиставити Профінтерн (професіональний Інтернаціонал), тоді комуністи, під претекстом спільного фронту, рішили ввійти до амстердамського обєднання, щоби завести там методи „ячеек“ і зерна ворожнечі... Те, що є загрозою для синдикалістичного руху є загрозою і для соціялізму. Ми маємо спільні інтереси, яких боронитимемо тим доцільнійше, чим енергічнійше протиставимо комуністичній пропаганді розеднання — однопільний фронт робітничих партій“.

Які-ж вигляди на визволення робітничої кляси зпід комунізму? Автори справоздання глядять на цю перспективу, повні надій: „Правда, значні групи робітників, не тільки в Росії, але й в Німеччині, Франції, Чехословаччині, Італії, Швайцарії, Норвегії і в балканських державах лишаються ще поза соціялістичним і робітничим Інтернаціоналом. Але в міру, як наші ряди щораз більше зміцнюються, большевицькі групи й инші групи невідхильно йдуть у розсип“. Що-ж? такий символ віри чули ми і чуємо від усіх соціялістичних та комуністичних партій, без огляду на дані іхньої внутрішньої консолідації.

Цікавим є ствердження факту у справозданні, що росклад комуністичних партій є найсильнійший там, де робітники власними очима бачили „наслідки розеднання“; тому то там, де не було ні цього розеднання, ні комуністичної партії, як нпр. в Англії, відношення до большевизму, було найбільше вибачливе. II-ий Інтернаціонал сподіється, що зміцнена комуністична пропаганда в таких державах може тільки знеохотити робітників до большевизму, а зміцнити той европейський соціялістичний фронт, який заступає II-ий Інтернаціонал. Наради на найблищому конгресі і його рішення причиняться до освітлення тих взаємин. Раніише побачимо, чи на цьому конгресі пануватиме однопільна гармонія, висловлена в одноэгідних резолюціях.

По широкому світі.

Англія має приєднатись до бльокади мароканського побережжа своєю фльотою і тим може відрізати Абд-ель-Крімові контакт з його европейськими доставцями. Така зміна становища Англії має стояти у звязку з останнім льондонським порозумінням, а може являється тільки наслідком останніх невдач Абд-ель-Кріма.

Норвегія побільшила свою територію містом Свальбар (Спіцберген). З нагоди його втілення до норвежського королівства, король видав маніфест, а вся Норвегія прибралась прапорами.

Конференція преси представників держав т. зв. Малої Антанти почалась у Сінаї. Бере в ній участь 30 представників преси Югославії, Чехословаччини та Румунії. Вона є імовірно підготовленням до спільної наради, яку представники цих держав матимуть у Женеві, перед сесією Ліги Націй, щоби скласти спільну заяву в справі европейського гарантійного пакту для оборони власних інтересів.

Процес Садуля, відомого французького капітана, що виїхавши з франц. місією до Москви став комуністом а згодом вернувся до Франції — припинений у Парижі. Мотивом цього скасування є аргумент, що Франція за той час не була в стані війни з Росією, отже комуністичну пропаганду Садуля не можна вважати державною зрадою, на боці ворога.

У Загребі святковано 15 го ц. м. тисячеліття хорватського королівства. 150.000 осіб зїхалось на свято. Крім короля та королевої у святі взяли участь усі члени уряду.

В Японії в Шіране, недалеко міста Нікко, де тепер живе мікадо з жінкою, вибух сильний вулькан.

Новий подружий закон увійшов у силу в чехословацькій республиці. Жінка є зрівнана в правах з чоловіком і користується повною матеріяльною незалежністю від нього; не має обовязку зміняти разом з ним місце побуту та осідку. Обоє є обовязані себе утримувати, коли одно стає нездібне до праці. Майно є спільне. Розводитись можуть на підставі спільної згоди, або бажання одного. Мають спільний обовязок утримувати діти.

Червоний ґенерал.

Вбивство команданта рад. кавалерійського корпусу Котовского.

Імя Котовского не чуже Україні: його знає перелусім населення Херсонщини, Київщини, Поділля та української Бесарабії, про нього певне чували і в Галичині нарівні з іменем Буденного, зокрема-ж сумній його й незавидній славі мали нагоду зблизька приглянутись УСС-и в Одесі. Базою тієї слави була жорстокість і кровожадність, а проте ці широко у военно-революційних часах розповсюднені прикмети не є єдині, які спонукують посвятити Котовскому окрему згадку з приводу його таємничої нагальної смерти, про яку голосять лякoнічні телеграми. Фігура Котовского і ціла його неймовірна але правдива карієра є надзвичайно характеристичні для тих куріозів, які ми дожили в XX. століттю.

Котовский, уроженець Бесарабії, тамже й скінчив низшу школу та ходив до середньої сільсько-господарської школи, відкіля його й вигнали, коли був у 7-ій клясі. Котовский відцурався аґрономії і посвятився — бандитизмові. Вкоротці стає він пострахом цілого краю і невловимим предметом ловів поліції, а версія, що це любовна драма штовхнула його на шлях злочину, додала романтичного блеску легендам, які почали кружляти про його розбишацькі подвиги. Зловлений утік раз і другий, аж поки не переніс своєї діяльности на голосний з бандитизму терен Одеси.

Це було 20 літ тому і тоді то Котовский дав себе пізнати в Одесі як один з найсміливійших бандитів великої шайки, що її „специяльністю“ було спасатися втечею по дахах будинків. Зловили Котовского таким робом, що пожарна сторожа просто затопила стрих пятиповерхового дому, куди він сховався підчас одної великої облави. На суді Котовский представився, як „анархіст-індивідуаліст“. Його присудили на 12 літ каторги.

З вибухом революції Котовский — з титулу свого „анархізму“ — тріюмфально вертає до Одеси, а кайдани, якими колись був скований, продають на величезному мітингу за 3000 рублів. З розвитком української революції він пірнув у великоміське шумовиння і виринув раптово з большевицьким переворотом. Тоді протягом двох днів він сформував разом зі своїми товаришами „по фаху“ Мішою Японцем і Домбровским загін з 5000 душ, які новозаведена в Одесі радянська влада одягла, узброїла й перевела в упривілейоване становище, як головну підпору влади на Херсонщині. Домбровского вбили самі таки його вояки. Японец згинув у виправі проти повставшого Григоріїва (куди на певну смерть вислав його Котовский) і Котовский став єдиним командантом великого вже тоді відділу, і паном життя та смерти Одеси а то й цілого Чорноморя. Коли вибухає повстання Тютюнника — Котовский топить його у морі крови. Котовский був тим, що справив відому „кріваву ніч“ старшинам галицької армії на одеському залізничім двірці й Котовский взагалі був душею радвлади всюди, де — на її думку — треба було зміцнювати її брутальним і безоглядним террором. Однак швидко поміж Котовским і рад. владою вийшли гострі суперечки: в Котовскім жив все ще „анархіст-індивідуаліст“ з такою широкою натурою, для якої навіть межі діяльности команданта дужої збройної сили в часі революційного хаосу були завузькі. Щоби спекатися на якийсь час небезпечного підвладного, радвлада висилає Котовского до Академії ґенерального штабу. Вийшовши відтіль Котовский стає швидко ґенералом та обіймає команду над кавалерійським червоним корпусом на Україні, а тим самим доходить до могутніх впливів у державі.

Кілька днів тому вбив Котовского його адютант. Підклад і подробиці вбивства окутані тайною, як таємним було теж ціле життя того небуденного авантюриста.

О. Саліковський.

Посольство української держави до Галичини.

(З недавного минулого.)

I.

Сім правд. — Україні і уряд Скоропадського.—Всеукраїнський Земський Союз.— Арештування українських діячів. — Моє увязнення. — „Передишка“, і моя кандидатура в голови дипльоматичної місії. — Я йду на розмову з гетьманом.

Істнує гарна казка про те, як сім лицарів поїхали шукати Правди. Вони її знайшли, але підїхали до неї з ріжних боків і кожний побачив її иншою. І почались поміж ними суперечки, а потім дійшло і до бійки, бо кожний доводив, що тільки та Правда, яку він бачив, є дійсна, правдива Правда, а те про що говорять инші лицарі, — то вигадка, брехня.

Часто буває таке й тепер, і иноді теж доходить у нас до лайки та бійки, бо не всі ми вміємо поважати чужий голос, вірити в чужу сумлінність та правдомовність.

Роблю цю маленьку передмову до своїх спогадів тому, що збираюсь говорити про речі, які багатьом не сподобаються, хоча я ручуся за абсолютну правдивість того, що зараз розповім, — „абсолютну“, само собою, настільки, наскільки це може бути приступним сумлінню, розуму та памяти людини.

На сторінках „Діла“ мені вже доводилося спростовувати пуже поширену серед нашого суспільства байку про те, що нібито видатні українські діячі не захотіли йти в уряд Скоропадського зараз після того, як його проголошено гетьманом (див. ч. 6. „Діла“ за 1924 р. „Як ми складали перший кабінет для Скоропадського“.) Не скажу, щоб з великою приємністю, але з патріотичного обовязку і виконуючи волю організованого громадянства цілий ряд поміркованих у своїй політичній програмі діячів мусів негайно вступити в склад гетьманського уряду на певних умовах. Так, на певних умовах, бо не тільки в конституційних державах, але й в абсолютній монархії міністри призначаються на свої посади лише тоді, коли зясована програма та умови майбутньої їх праці. Ті умови, про які я саме згадав, були цілком реальні і досить помірковані. Вони не тільки не підривали влади гетьмана, але навпаки зміцнювали її. В основі їх лежала широка аграрна реформа без есерівської соціялізації, і колиб Скоропадський її приняв та негайно почав переводити в життя, то може й зараз сидів би у Києві, як зверхник самостійної української держави, бо на його боці булоб багато-міліонове українське селянство, під його владою булаб широка соціяльна база. Але Скоропадський вважав більш відповідним спиратися на поміщиків переважно російських, ніж на селянство, і в цьому корінь його трагедії.

У кожному разі і після того, як не пощастило зукраїнізувати перший кабінет Скоропадського, багато видатних українських працьовників пішло на другорядні посади при гетьманському уряді — як на Україні, так і за кордоном.

По усуненню мене гетьманом з посади київського губерніяльного комісаря та призначення замісць мене губ. старостою росіянина Чарторижського*) я був обраний на всеукраїнськім земськім зїзді членом Управи Всеукраїнського Земського Союзу. На чолі Управи стояв С. Петлюра, заступником його був К. Мацієвич, а решту членів складали, окрім мене, В. Прокопович і М. Савченко-Більський. По всій Україні земство провадило широку культурно-національну працю, переважно в освітній царині і біля цієї праці зосередились усі ті інтелігентні сили, які не були заняті урядовою службою. Дуже швидко виявилося, що культурно-національна праця земства прийшлася не до сподоби впливовим чинникам тодішнього уряду і розпочалася систематична ліквідація її шляхом арештів в адміністративнім порядку земських діячів. За яких 2—3 місяці увязнено та вислано з України поверх 200 осіб. С. Петлюра вже з травня сидів у вязниці, і К. Мацієвичеві та мені тільки й доводилося те робити, що писати папери та особисто клопотатися в Лизогуба й Ігоря Кістяковського про звільнення земських культурних працьовників. У серпні арештували й мене, по наказу київського градоначальника, після пильної ревізії, яка, само собою, нічого протизаконного в мене не знайшла. К. Мацієвичеві пощастило добитися звільнення мене на другий таки день, і міністр внутр. справ І. Кістяковський навіть приїздив до мене просити вибачення за невдалий крок свого урядовця; але загальної картини це не змінило і атмосфера протиукраїнського терору на Україні залишалася до жовтня, коли в склад уряду увійшли врешті представники українського громадянства у значній кількости**).

Це була „передишка“, хоч і дуже коротка, і якраз підчас цеї передишки був виданий радою міністрів закон про акредитування надзвичайного дипльоматичного представництва при уряді Галичини, яка саме проголосила свою державну незалежність від Австрії. Українська дипльоматична місія у Львові мала складатись з голови себто посла, двох радників, секретаря й канцелярії.

(Докінчення буде.)

*) Про Чарторийського див. у „Споминах“ Дм. Дорошенка ч. I стор. 64. О.С.

**) Ґазетам заборонено було подавати відомости про арештування українських діячів, і українське суспільство довідалося, що я був увязнений, з повідомлення „Нової Ради“ про звільнення мене з Лук'янівської тюрми. При арештуванні мене випадково виявилася незвичайно ганебна провокаційна історія, що освітлює тогочасні арешти Українців взагалі та змальовує характер тодішньої виконавчої влади. Про це я докладно розповім иншим разом. О. С.

Українське студентство і ЦЕСУС у міжнароднім житті.

(Докінчення.)

Така сама духова переміна захопила й студентські кола инших народів. Взаємне пізнання, звязки, приязнь представників ріжних національностей підчас війни в боєвих частинах чи таборах полонених, нові, по війні зроджені ідеї, гасла та події — викликали відрухове бажання закріпити, зміцнити й надати ширший відклад цим дотепер дорививочним думкам, настроям і почуванням. І два роки по світовій війні народів збирається вперше міжнародній студентський конгрес, що проголошує у своїй салі засідань: „Ut omnes unum sint". І хоч клич цей в устах представників деяких народів (Поляків, Французів, Югославян) аж надто разив своїм фарисейством, проте він все-таки потягнув за собою численні маси студентства й дав товчок до широкого міжнародного студентського руху. Своєю сильною течією він захопив і українське студентство, яке встигло вже до того часу відновити організаційне життя, заложити численні товариства в ріжних центрах Европи і виступити зорганізовано на міжнародньому форумі.

Спочатку це була лиш праця окремих організацій, викликана місцевими потребами й обмежена ознакомлюванням та співжиттям зі студентством кождої даної країни. Лише в деяких випадках нашим організаціям приходилось зноситися зі студентством кількох націй (як прим., у Відні в Клюбі Славянських Студентів) або вести систематично, хоч і не на широку скалю, міжнародню акцію (як прим. УАГ. в Празі, при якій була спеціяльна референтура для міжнар. зносин).

Та цей стан швидко змінився. Згаданий вже міжнародній студентський конгрес і заложений на ньому міжнародній студентський союз дав почин до відновлення або створення цілого ряду центральних союзів поодиноких народів. Українське студентство, яке вже раз виступило на згаданому форумі, не могло завертати з обраного шляху. Хоч і не виключно під впливом конгресу, але все-таки в значній мірі завдяки йому, відновив свою діяльність передвоєнний український центральний союз. Одначе, приймаючи инші підстави організації, а головно, поширюючи свою діяльність на далеко більшу кількість організацій і на цілий ряд країв, а не як передвоєнний союз, лише на Галичину, — цей союз треба вважати — не відновленою, а новозаснованою централею. Факт цей став переломовим моментом і в ділянці нашої міжнародньої діяльности. Ставши сцентралізованою, вона тратить відтепер свої давні риси доривочности, тимчасовости, несистематичности і вузькости. Рік за роком вона захоплює щораз ширші кола й все поглиблює та закріплює започатковану чи ведену вже давніше акцію.

Не місце в цій статті вичисляти й розглядати ті здобутки, які ЦЕСУС-ові вдалось осягнути на міжнародньому полі на протязі трьохлітнього його істнування. Все-таки годі не зробити хоч висновків, які насуваються чи по прочитанню відповідних звітів чи по довшій безпосередній обсервації. Хто ближче цікавився цею сторінкою діяльности ЦЕСУС-а, той не може не признати, що не зважаючи на досить невідрадні обставини й на рішучо заскупі для міжнародньої акції матеріяльні засоби, ЦЕСУС-ові, або загальніще — українському студентству, вдалось осягнути дуже багато. Більш того: ЦЕСУС здобув собі на міжнароднім полі (розуміється, студентськім) такі позиції і захопив у своїй міжнародній акції таку ширину ділання, як ні одна українська організація будь то молодшого чи старшого нашого покоління. Це не виключна заслуга самої централі й студентства, а у великій мірі наслідок деяких специфічних обставин, але всеж ця сторінка діяльности українського студентства є одною з найсвітліших і найбільш почесних у невідраднім теперішнім житті нашої нації.

Ігор Федів.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Гроші.

Кажуть загально: гроші не мають запаху. Пахнуть тільки інколи люде, що мають гроші. Коли це елєґантні люде, то вони пахнуть парфумою, а коли ні — то чимсь иншим, саме грішми, які не пахнуть. Тільки самі гроші не пахнуть.

Гроші є також чимсь, чим погорджують. Погорджуємо або грішми, які маємо самі або тими, які мають инші. Того, хто є такий розумний, що погорджує грішми, які сам має називаємо дурнем, а дурня, що погорджує грішми, які мають инші називаємо мудрцем. Самим грошам — байдуже, чи ми їх любимо чи ними погорджуємо, тому, що самі по собі вони не мають ні чести, ні характеру і лишаються так само, як деякі жінки, при кожнім, хто їх не позичає.

Гроші є також чимсь чого люде хапаються. Вони подібні до лепу на мухи, і тому жінок, які можна скопити на гроші, називають влучно метеликами. Людина, що вхопилась грошей, висить на них довго та добре, і може бути певна, що мотуз, який вона з них завязує на чужім горлі, не обірветься.

Гроші є також чимсь, за що можна купити все, з виїмком одного: справжнього щастя. Отже той, хто має нещастя, що не має ніяких грошей, той може казати про щастя: за те той, хто має в банку високе конто нехай розважить себе, що за свої гроші може купити собі все, що йому бракує до його нещастя.

Є також річи про які кажуть, що вони є грішми, хоча в дійсности так не є. Кажемо напр. час це гроші! Якби це була правда, то ті, що мають багато часу, мусіли би мати також багато грошей, а це є правдою тільки в дуже рідких випадках тому, що найбільше грошей мають найчастійше ті, які не мають ніколи часу.

Гріш є також єдиною річею у світі, що множиться, коли нічого иншого не робить, а тільки лежить. Беремо свої гроші несемо до банку, склядаємо там, і вряди годи заходимо тут, щоби відобрати готових народжених ними дітей та внуків. Діти та внуки називаємо процентами та процентами від процентів, а маму, яка є такою страшенно плідною — капіталом. Той, хто має капітал є капіталістом, а той хто живе зі свого капіталу є марнотратником, а той, хто дає себе утримувати тільки дітьми є рентієром.

Гроші є також силою. Гроші є силою, яка є в силі, коли ми й до нічого не в силі, зробити нас силою. Хто держить таку силу називається часом державою і з таких держав Америка є найсильнійшою, бо має найбільше грошей.

Гроші також котяться. Та дивно те, що ті, які дають їм котитись, самі часто лежать покотом.

Гроші також пливуть, найбільше — через канали, часто відпливають на чужину, а інколи припливають назад, напр. у формі позичок, за які мусимо платити високі проценти.

Гроші входять також у ріжні звязки, напр. у звязки зі словами „недостача" та „подружжа". Відомо, що хто терпить на недостачу гроша, хоче радо направити її подружжям з грішми, хоча часто подружжя від цього псується. Гроші вяжуться також зі словом „голод", але треба зазначити, що грошевий голод є єдиним родом голоду, якого не можна ніколи втишити. Врешті вяжуться гроші ще зі словом „кріза", і доводять тоді до відомої недуги, званої грошевою, яка неодному біржевикові скрутила шию, а його приятелькам серце.

Накінець не можна промовчати того, що гроші є також тягарем, і то великим. Та без огляду на те, який великий є інколи тягар, дивним дивом завсіди находяться люде, досить сміливі, щоби його взяти на свої плечі та нести.

(Герман Ваґнер, *з нім. перекл. О. О.)*

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашне (183) число „Діла" сконфісковано за половину одного речення зі згадкою про тюремщину.

— **Відгук справи Ботвіна.** У Варшаві арештовано чотири жінки, а то три сестри Гольдфарбівни й Ґусту Ґінберг, під закидом участи у висилці грошей з Варшави до Львова для Ботвіна з фондів комуністичної партії.

— **Братовбивство.** Оноді на дорозі зарубав між Скниловом і Львовом уланською шаблею 23-літній Едвард Перунек, рядовик з 14 п. ул., свого 27-літнього брата Івана. Оба вони були на відпустї у Годовичах під Скниловом і підхмелені вертали до дому на Левандівку. У сварці Іван Перунек витягнув ніж і кинувся з ним на брата Едварда, а той недовго думаючи, з цілої сили лусну Івана шаблюкою по голові, вбиваючи його на місці. По вбистві Едвард П. завіз трупа свого брата до дому а потім сам зголосився на поліцію. Оба брати були — як повідомляють авторитеті в цій матерії бруківі львівські органи — „відомими" в колах ножівників і т. п. механиків Левандівки.

— **Ucrainica.** Парииська „Revue Internationale" з 31. липня містить статтю проф. д-ра М. Лозинського: „Справа поневолених народів у Польщі, відповідь п. Тугутові (на його статтю в „L'Europe Nouvelle" про „національні меншости" в Польщі). Про ту саму справу містить „Revaler Bote" з 27. липня статтю тогож автора: „Пан Тугут про національні меншости в Польщі". — Далі поміщені статті тогож автора: „Польсько-жидівська угода й инші поневолені народи в Польщі" в „Lithauische Rundschau" з 23. липня і в „Revaler Bote" з 24. липня, „Новий польський кольонізаційний закон" в „Lithauische Rundschau" з 1. серпня.

— **Мало-що не залізнича катастрофа під Львовом.** При пересуванню возів вискочило зі шин на залізничому мості к. Левандівки під Львовом кілька товарових вагонів. Жертв в життю щасливо не було, але той випадок примусив спинити на кілька годин відізд та приізд станиславівських потягів з огляду на забарикадований шлях.

— **Робітнича доля.** Зайнятий у відділі консервації залізн. шляхів робітник Фелікс Загурскі, находючись саме при роботах коло янівського мосту, дістався під колеса переїжджаючого потягу та згинув на місці.

— **Вл. Раймонт — пястівським тріюмфатором.** В столиці сучасного некоронованого короля Пяста, Вінцентого Вітоса, Вєржхославіцах на Мазурах, відбувалися 15. і 16. серпня ц. р. величезні паради в честь автора „Мужиків", лявреата Нобля, Владислава Реймонта. З цілої Польщі зїхались туди делегати, раді з оказії втекти на кілька днів з задушливих міст на село, де гостював їх збогатілий на панській політиці „також хлоп" Вінцента. Але видно, що й сам „хлопський" лявреат з великою приємністю приймає чолобитні, які бє йому політична партія „Пяста" за гонор, який він зробив їй, вступаючи офіціяльно в її члени. Отже Раймонт брав участь у спеціяльному, на його інтенцію відправленому, парадному богослуженню на вєржхославіцьких полях, приймав офісяльно дефіляду (sic!) делегацій, промовляв на академії, робив своєю особою сенсацію на мазурському фестині, а слідуючого дня (ачей), переїхавши до Кракова, знову йшов на чолі святочного походу на Вавель і знову робив зі себе видовище в Маріяцькому костелі. Инша річ, що колиб переведено статистику, хто з присутніх у Вєржхославіцах Пястівців читав або бодай на очі бачив „Мужиків" Раймонта — моглаб вийти сензаційна компромітація. Але це нічого не шкодить. Читати нині „Мужиків" тим, що не визнаються в нюансах естетичної критики і так небезпечно, бо ось нпр. „Валька всі", орган „незалежної хлопської партії" посла Воєвудзкого, називає Реймонта письменником „наскрізь буржуазійним", що створив у своюму творі „тип закутого хлопа старої дати, який хотів би лише нажертися до сита сам зі своєю жінкою і дітьми, потім виспатися під теплою периною — а зрештою хай хоч світ валиться. Такого саме закутого, бездумчивого, тупого і впертого мужука польська буржуазія хотіла би всім мужикам за зразок поставити". Пусте: Владислав Раймонт тепер є „пястом" і як такий має і він право — кажучи мовою маршалка Пілсудского — носити авторехляму на...

— **Помер** німецький графік та маляр Юлій Цімпель, у Відні.

— **Наукова подорож до Африки.** Швайцарський психольоґ д-р Юнґ організує у вересні наукову експедицію до Африки для дослідів над невідомими, дикими племенами. Експедиція посуватиметься спочатку берегами Нілу, а потім піде в глибину Африки. Участь у ній бере внук Рокфелєра, Мек Кормік, який у великій частині її фінансує.

— **Ґете у перекладі.** Чеський професор Отокар Фішер приготовляє при численній співучасти найкращих перекладчиків повне видання творів Ґетого на чеську мову. Буде це перший збірний переклад Ґетого на чеську мову.

З судової салі.

З процесу Єґера, Коригабера і тов.

Промова заступника пошкодованої сторони, Ст. Панчишина.

д-ра Льва Ганкевича.

(Докінчення.)

Чи можна ясніще і більше рішуче схарактеризувати цей матеріял, який купили від п. Микитина обвинувачені? Чиж могло комусь більше залежати на увільненні Штайґера як його оборонцеві? Але цей визначний член львівської палестри відразу зрозумів і відчув вартість тих злочинних ельокубрацій Микитина.

А зреалізувати їх і впровадити в життя помогли тільки панове обвинувачені. Ми чули тут з уст самого Микитина, що він зірвав вже зносини з комісарем Кайданом за те, що він, мовляв, злеґковажив його донесення. Тут мушу підкреслити цей може найбільш наївний і неправдивий момент ревеляцій Микитина. Атентат на президента держави? Комісар Кайдан знає про це і легковажить. Чи може хтось в це повірити? Така нагода до зроблення карієри! Чиж справді неможливою є річю, щоби Кайдан опустив таку нагоду і зазахотів так зломити собі будучність і свою карієру? Але я роблю концесію. Припустім, що Микитин дійсно поговірався на Кайдана і затягав ті конфесиї, про які нам розповідав, а саме, що супроти цього, що Кайдан йому вже не вірить, то він не йшов і не пішов би був вже до нікого більше, бо ті не вірили би йому так само, як комісар Кайдан. І коли та концепція п. Микитина була би утрималася, не були би ми мали сьогодні до діла з тою цілою ндюґавою справою. На жаль помогли і зреалізували ту цілу злочинну концепцію панове обвинувачені своїми впливами і своїми засобами.

А жертвою того всього впав молоденький друкарський машиніст, син бідного каменичного сторожа з Личакова С. Панчишин. Дня 30. X. 1924 р. у військовому шпиталі в Щипіорні збудили його поліційні функціонарі, перевезли до Варшави і представили йому обвинувачення у пяти злочинах: замах на президента у Львові, замах на порохівню у Львові, замах на порохівню у Варшаві, участь в організуванні утечі Вечоркевічевої і Баґіньскому і комуністичну організацію Західної України. Пять поголовних злочинів, пять засудів смерти. Десь в половині жовтня прибіг до мене нещасний його батько і напів божевільний з болю просив помочі, бо десь зник його одинокий син. Світло його очей, підпора його хати. Пів місяця я шукав, львівська поліція не вміла мені дати інформацій. Першу вістку завдячую полковому лікареві полк. д-р Кжемуському в Щипіорні. Почалося слідство. Сьогодні, по упливі майже року, по тяжкій боротьбі удалося мені зняти з цього нещасливого хлопця три злочини. Перед ним ще дальша боротьба за два останні.

Слідство в справі замаху на п. президента виказало повну невинність С. Панчишина. В тому страшному нещастю чувала над ним якась вища сила, може вимолена сльозами старенької матері. Чи якби не цей безногий каліка, Федунь, і ця старенька жінка з дитиною, чи був би повірив високий Трибунал обороні, що він невинний щодо атентату? Чи якби припадково тих троє людей не було дня 5 вересня в помешканню старих Панчишинів, чи ця старенька мати і цей батько сторож не молилися би вже сьогодні на могилці свого сина на янівському цвинтарі в тім відділі для злочинців? А на це все впало з уст обвинувачених, що алібі Панчишина фальшиве, спрепароване і сукцесивне.

Коли головним будівничим цього лябіринту є Микитин, то неменші заслуги поносять і инші обвинувачені, а їх заслуга полягає на техніці їх оборони. Замісць доказувати свою добру віру, вони всунули в цей процес справу Штайґера, приготовлювали акт обвинувачення проти С. Панчишина й атакували суд. Щодо першої справи, зазначую ще раз, справа Штайґера не має нічого спільного зі сьогоднішньою розправою! Ця розправа не рішає про вину чи невинність Штайґера. Щодо другої справи, то акт обвинувачення дуже виразно і конкретно закидує Микитинові, що він зложив фальшиві зізнання в суді в 5 вичислених в акті обвинувачення випадках а їх неправдивість вповні і понад всякий сумнів виказала так дуже докладно переведена розправа.

Щодо третьої справи, щодо атаків на суд, я був би вже до неї не вертав, бо своє становище мав вже нагоду зазначити в часі розправи. На жаль мушу до неї ще раз вернутися. А мушу тому, що її не поборювати чоловік, якого я особисто

незвичайно високо ціню і шаную, а саме президент нашої адвокатської палати д-р Ґрек. Він, відповідаючи мені, зазначив між иншим, що коли я докажу невинність адміністраційних і поліційних властей, то він вповні зрозуміє мене, а тим самим виясниться ситуація тут на цій нещасній землі, звідки пішли цілі вагони скарг на суди до Женеви.

Непорозуміння. Я не боронив і не бороню ні адміністраційних ні поліційних властей і не мав на думці їх боронити. Я не був при висилці вагонів зі скаргами до Женеви, знаю одначе, що ті скарги були проти адміністраційних і поліційних чинників, проти всякого роду надужить політичних, шкільних, податкових, військових і т. д. а не знаю скарги, де говорилося би, що слідчі судді фальшують протоколи, накладають обвинувачених до фальшивих зізнань і т. д. Оборона обвинувачених, що судля Рутка це ще не суд, не витримує критики. З уст обвинувачених впали тяжкі обвинувачення під адресою не п. Рутки, але — пригадую — під адресою президента суду Гавлє, якому вложено в уста одинарні нелюдські слова, під адресою двох прокураторів, одного сивого високого і якогось чорного в окулярах, що в канцелярії слідчого судді впливали на переслухання обвинувачених і не на одного суддю але на трьох: Рутку, Пйотровского і Бляшке. Я з гордістю зазначив, що в найстрашніших часах тут у Львові в часі найгострійшого взаїмного відношення Українців і Поляків, не впало з уст обвинувачених Українців чи Українців адвокатів того роду обвинувачення, як в даному процесі.

Високий Трибунале! Як би це була правда, що твердять обвинувачені, ми втратили би останню ілюзію. В державі може бути зла і невідповідна адміністрація, але не сьміє бути злий суд. Як би суд був злий, то обовязком кожного чесного чоловіка мусіло би бути льогічне витягнення конечних консеквенцій. Коли суд був би такий злий, ви судді, ви прокуратори і ми оборонці в імя примітивної чесноти мусіли би зложити наші обовязки й покинути такий суд.

Високий Трибунале! Як Турки входять до своєї святині Аґаn Софії то на її брамі скидають черевики, так ви судді, ви прокуратори, ми адвокати Українці, Поляки і Жиди, клерикали й радикали, соціялісти і націоналісти, сіоністи і антисеміти, тут на брамі суду скидаємо всі наші особисті,-расові, національні, чи соціяльні ідеї і переконання і тут виступаємо тільки як виконавці і оборонці права і тільки права. А коли така дорога є честь суду, не менше дорога є і честь людини. Чи можу я забути день 5. марта 1919 року, коли в найгрізнійшому періоді війни за Львів я опинився в Бриґідках як злочинець проти держави, підозрілий у страшному злочині, а саме: висадження потягу з амуніцією в повітря? Нелюдський дозорець пхав мене серед темної ночі в якусь адську келію, з якої витягнув мене раннім ранком чоловік в мундурі польського старшини, який боровся за Львів, якого я не хотів йому віддати. Це був мій суддя. І цей мій суддя дав мені мидницю, щоби я обмився, дав мені гарячого чаю з хлібом, дав папіросів, дав добру келію, він, суддя, мені злочинцеві, підозрілому у такому великому злочині. Тим моїм суддею був пан суддя Рутка. Я уважаю за свій обовязок тут в цій хвилині подякувати цьому доброму чоловікови і доброму судді. Мимохіть в моїй душі появилась постать цього доброго судді з Парижа, що був такий добрий як чоловік і такий строгий як суддя. А память його остала дорогою в серцях всіх правників цілого світу.

Я почав Микитином, мушу і скінчити Микитином. Ще кілька штрихів. П. Микитин цілий час боронить ся, що він боявся і боїться пімсти комуністів. Вже в часі розправи я старався виказати, що п. Микитин не мав і не має нічого спільного з комунізмом, але коли боявся і боїться, то боїться чогось иншого а не комуністів. Він боявся передовсім своїх співконтрагентів, яких свідомо ошукав, він боявся відповідальности перед судом за свої злочинні, фальшиві зізнання. Він боявся сліз батьків, тих нещасних сторожів з Личакова, що так нікчемне продав їх сина і тому першою річю, яку старався він дістати у п. Пйонткевіча, був фальшивий пашпорт. І тому 29. X. 24 р. пізним вечером явився наraз церший в помешканні Марняка з реляцією, що він мусить тікати, і просив поради, як найлекше дістатися до Данціґу. А пригадую, що він саме тоді мав їхати до Каліша і до Панчишина. Рештки якоїсь совісти у цій сутеренно-східногалицькій душі заворожали. Покинула його відвага. Та в утечі перешкодили поліційні функціонарі Пйонткевіча, які його іввіґілювали. Чи можна на хвилину подумати, аби чесний чоловік знав вже 5. вересня, що Штайґер є невинний і щоби спокійно помагав Львові істи, як рішалася доля дня 16., 17. і 18. вересня невинної на його думку людини?! Чи можна представити собі більше огидну картину, як цю, коли Микитин зізнає протокол у Пйонткевіча, бере від нього 300 золотих і їде до старого Панчишина, щоби довідатися про адресу його сина? Цей Юда їде до старих Панчишинів, їсть з ними вечерю і хоче ще 100 золотих на дорогу! Чи можна собі представити більше жахливий момент?!

І тому позволю собі запитувати маленьку японську віршу в прегарному польському перекладі:

Kto na innych bryzga błotem
Sam w błocie utonie,
Razem z wyzwisk swych bełkotem
Kto na inych bryzga błotem...

Прилучуюсь вповні до жадання п. прокуратора, прошу присуду. Не залежить мені на висоті чи строгости кари, але залежить мені на тім, щоби Високий Трибунал своїм присудом напятнував цього роду сплетні, як це дуже влучно назвав пан президент д-р Ґрек, щоби аматори і двійки своїми нерозумними та злочинними поступками не впроваджували в блуд і не утруднювали вимір справедливости. Титулом відшкодування іменем мого клієнта С. Панчишина почислюю квоту 50 тисяч золотих і за заступництво при розправах 15 тисяч золотих.

Всячина.

Фототелеґрафія чеків на віддаль. В Америці починають практично здійснювати винахід фотоґрафування важливих документів на віддаль. Головно цікавляться цим банки, щоби оминути надто частих випадків ошуканства. Телеґрафічні повідомлення при полагоді чеків тривають часто кілька днів при величезних американських просторах. Спроби „телеґрафування" чеків (при рівночасній фотоґрафії) дали прегарні результати. Приготовлення такої телеґрафічної фотоґрафії триває дві години, а пересилка тільки кілька хвилин. Цифри, почерк і все тло виступають зовсім виразно. Коли зважити, що великі банки мусять щоденно полагоджувати сотки таких чеків і що кошти телеґрам та загаєння справ є величезні — фототелеґрафія чеків є незвичайно дешевим винаходом. Ясно, що такий винахід оплачується лише на таких величезних просторах як в Америці.

Психоаналітична фільма. Теорія відомого віденського психольоґа Фрайда про психоаналізу буде відтворена на фільмі, на підставі тексту одного відомого психоаналітика. Фільмові американські підприємства давно вже робили заходи, щоби підготовити такі психоаналітичні фільми, але міжнародне психоаналіт. видавництво у Відні взяло цю справу у свої руки, щоби такі фільми не дезорієнтували публики поганими, фантастичними текстами.

Промови померших великих людей. Британський музей дав до розпорядження англійс. радієвому т-ву фоноґрафічно записані промови великих людей. У найближчім часі можна буде чути у радіях королеву Вікторію, поета Теннісона, Толстого й инших.

Новий життєвий еліксір. Англійський лікар д-р Герберт Нот винайшов препарат, який має претенсію на назву життєвого еліксіру. Головною складовою частиною цього препарату є змішка манґану і металю, зближеного до заліза. Щурі, яких годується довший час цією змішкою, виявляли величезну життєву енерґію: вони швидше росли і вкривались густійшим волоссям. З факту, що звірята зростають на вазі, винахідник зробив висновок, що його препарат має елементи поживні. Його перевірено на сотках людей, що нездужали анемією; 70 проц. з них вилічилось. В англійських діточих шпиталях почали вже вживати цього препарату; та він ще не став загальнодоступний. Подробиці про його винахід находимо в англ. медичнім журналі „British Medical Journal".

Доми з корку. Англійські архітекти почали будувати моделі домів з корку, на доказ, що вони мають великі прикмети. Стіни дому є коркові, покриті на півтора центиметра цементом. Дім не лякається ні вогню ні вогкости. Щоби вибудувати такий дім треба не більш як пять днів.

Останні вісти.

Анґлія рішатиме в разі польс.-нім. війни.

Справоздавець „Дейлі Тел." повідомляє, що при англ.-фр. переговорах в справі пакту безпеки, обговорювали справ евент. нім.-польс. війни. Англія має рішати чи Франція має переступити здемілітаризовану полосу. „Дейлі Т." предкладає на сх. границі Німеччини утворити здемілітаризовану полосу.

Думають теж, що Рада С. Народів в разі нападу Німеччини на Польщу або Чехословаччину, заявилася би евент. за санкціями проти Німеччини. Тоді Франція не могла би переступити здемілітаризовану надренську смугу, хіба за дозволом С. Н. Коли ж би С. Н. рішив у користь Німеччини, повстали би труднощі з виступом проти Польщі.

Смерть диктатора Манджурії.

З Пекіну повідомляють про негайну смерть маршала Тсан-Тсо-Ліна, диктатора Манджурії.

Біржа.

Львів, 17. серпня 1925.

Гроші.

Амер. дол. 5·55 — 5·58, канад. дол. 5·25 — 5·30, чеські кор. 0·16·50 — 0·16,75 леї 0·02·50 — 0·02·66, франц. франк 0·25 — 0·25·50, швайц. фр. 1·02—1·03, анг. фунт 25·60—25·80.

Золото. 20 кор. 21·80—22·00, 20 франк. 19·80—20·00; 20 марк. 24·80—24·90; 10 руб. 27·30—27·40.

Срібло. Австр. кор. 0·45—0·45·50, 5 ав. кор. 2·35—2·36, фльорени 1·20—1·21, рубл. 1·88—1·90, рубель дрібним сріблом 0·85 —0·86.

Пшениця краєва з 1925 р. 24·— до 25·—, жито галицьке з 1925 18·00 до 19·50.

†

ОЛЕСЯ

найдорожча донечка

Юліяна і Наталки Каменецьких

всnyла сном вічним по короткій недузі дня 15. ц. м. в першій весні життя. Похорони відбудуться з дому смутку на місцеве кладовище в неділю дня 16-го ц. м. в год. 2 поп. На похорони ці запрошують знайомих розжалоблені — **Родичі.**

Оповістки.

Український Хор Котка.

Середа 19. VIII. Делятин.
Четвер 20. VIII. Делятин.
Пятниця 21. VIII. Микуличин.
Субота 22. VIII. Микуличин.
Неділя 23. VIII. Яремче.
Понеділок 24. VIII. Яремче.
Второк 25. VIII. Надвірна.
Пятниця 28. VIII. Надвірна.
Середа 26. VIII. Битків.
Четвер 27. VIII. Битків. 115 12—?

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Мітkевич.

Бучач:
18. VIII. „Казка старого млина".
19. VIII. „Ой не ходи Грицю".
20. VIII. „Монахи".
22. VIII. „Сатана".
23. VIII. „Запорожський клад". 131 13-?

З української приватної ґімназії в Рогатині. Вступні іспити до кляс II.—VII. відбудуться 29. серпня. Вступні іспити до першої кляси 31-го серпня. Вписи до кляс I—VIII що дня. — *Антін Крушельницький.* 169 5—6

Кружок УПТ. в Яворові відкриває з днем 1 вересня ц. р. першу клясу три- (евент. дво-)літньої торговельної школи. Приймається молодь обох полів у віці 14—17 років, що скінчила сім кляс народньої або три кляси середньої школи (двійка з латини не є перешкодою), евент. піддасться відповідному вступному іспитові. — Учні торговельної школи можуть рефлектувати на прийняття до місцевої бурси. — Всяких інформацій уділює Управа ґімназії УПТ. в Яворові. 224 1—5

В приватній ґімназії УПТ. в Яворові відбудуться вступні іспити до кляси I—VII в днях 31. серпня і 1. вересня ц. р.; зголошуватись устно або письменно в управі ґімназії між 24. та 30. серпня. — До VIII кляси можна прийняти тільки тих учнів, що покінчили денебудь VII клясу того самого (тобто клясичного) типу; дівчата можуть здавати також вступні іспити. — В тих самих днях відбудуться теж додаткові вписи й поправки. — Управитель ґімназії: *Д-р М. Чайковський.* 223 1—3

Управа дівочої ґімназії УПТ. в Станиславові (вул. Липова 80) подає до відома, що 1) додаткові вступні іспити до кляс II—VII в днях 29. і 31. серпня ц. р., 2) поправки 31 серпня, 3) вступні іспити до I (першої) кляси 31 серпня, 4) вписи що-дня (від 20 серпня). *Н. Даниш.* 221 1—3

Устав Богослужень на 1926 рік о. Ом. Ґорчинського, вийде небавком з друку, накладом В-ва „Русалка" за порозумінням із священичою кооперативою „Власна Допомога". Буде це офіціяльний Устав для українського Духовенства, бо священиче т-во св. Ап. Павла не може цього року Устава друкувати. З огляду на це Устав церковний видання „Русалки" — поручається Впр. Духовенству. Ціна в передплаті (до 1. IX. цр. 2·15 зол., по виході з друку (по 1. IX.) 3·15 зол. Замовлення слати на адресу: В-во „Русалка", Львів, Куркова 10 — *о. В. Д. Садовський.* 215 1—1

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.